

คณะผลิตกรรมการเกษตร ในมุมมองของคน ในคณะข้างเคียง

วาสนา ศรีรักษ์

367959

อาจารย์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปี 2557 มีวาระโอกาสอันดีหลายประการในรั้วเขียว ขาว เหลือง อันเป็นนามสามัญที่หมายความถึง “มหาวิทยาลัยแม่โจ้” ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 ในฐานะโรงเรียนประถมกสิกรรมประจำภาคเหนือ ทั้งเป็นวาระเฉลิมฉลองในฐานะ 80 ปี แห่งการสถาปนาสถาบันการศึกษา และยังมีวาระที่น่ายินดีอีกประการ คือ วาระฉลองครบรอบ 40 ปี คณะผลิตกรรมการเกษตร คณะแรกของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อครั้งเปลี่ยนชื่อมาเป็น สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. 2518 คณะซึ่งจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรตั้งแต่เบื้องต้นจนสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการเกษตรอย่างแท้จริงมากกว่า 40 รุ่นนั่นเอง

จากข้อมูลในเว็บไซต์คณะผลิตกรรมการเกษตร <http://www.ap.mju.ac.th/> ปรัชญาของคณะ คือ “คุณธรรม ปัญญา ใฝ่รู้ สู้งาน เลิศวิชาการเกษตร” ปณิธานของคณะ คือ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อการพัฒนาการเกษตรและสังคมไทยอย่างยั่งยืน และมีวิสัยทัศน์ คือ มุ่งสู่ความเป็นเลิศในศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร ในขณะที่พันธกิจของคณะ ได้แก่ 1) จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) วิจัยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านการเกษตร 3) บริการวิชาการอย่างทั่วถึง ประชาชนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 4) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการเกษตรไทย ถำรงไว้ซึ่งศาสนาและประเพณีที่ดีงาม 5) สนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาที่สร้างประโยชน์แก่สังคมและสร้างความเข้มแข็งให้นักศึกษา และ 6) ปลุกจิตสำนึกแก่สังคมในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนองต่อบทบาทอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่จะสร้าง “นักปฏิบัติที่เชี่ยวชาญในสาขาวิชาและทันต่อการเปลี่ยนแปลง” ให้เพิ่มมากขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีและสรรพสิ่งก้าวไปข้างหน้า

อย่างไม่หยุดยั้งและไม่รีรออย่างมุ่งมั่น กล่าวได้ว่า คณะผลิตกรรมการเกษตรได้ดำเนินกิจกรรมหลักตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้มาตั้งแต่เริ่มต้น และปัจจุบัน คณะผลิตกรรมการเกษตรได้จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จำนวน 16 หลักสูตร และมีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 สำนักงาน คือ สำนักงานเลขานุการ และสำนักงานกิจการพิเศษ นับเป็นคณะเก่าแก่คณะหนึ่งของสถาบันการศึกษาแห่งนี้

ในมุมมองของผู้เขียน ซึ่งอาจนิยามตัวเองได้ว่าเป็นบุคคลข้างคณะผลิตกรรมการเกษตร (เพราะผู้เขียนบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ ในปี พ.ศ. 2538 สังกัดภาควิชาศึกษาทั่วไป คณะธุรกิจการเกษตร ซึ่งอยู่ข้าง ๆ คณะผลิตกรรมการเกษตร ปัจจุบัน คือ คณะศิลปศาสตร์) อันที่จริงอาจเรียกได้ว่าเป็นมุมมองของคนทั่วไปที่มีได้สังกัดคณะผลิตกรรมการเกษตรก็ น่าจะได้ ผู้เขียนพบว่าสิ่งที่น่าสนใจสำหรับคนในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ไม่ว่าจะในฐานะนักศึกษา บุคลากร คณาจารย์หรืออื่นใดก็ตาม เรามักไม่ค่อยพูดถึงชื่อคณะกันนัก อาจจะเป็นเอกลักษณ์อย่างยิ่ง คือ เราให้ความสนใจในสาขาวิชาที่เปิดสอนกันมากกว่า ซึ่งผู้เขียนเข้าใจ

เอาเองว่า เรามักไม่พบลักษณะนี้ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน การศึกษาอื่นใดสักเท่าไร ดังนั้น เมื่อหลายคนกล่าวถึง คณะผลิตกรรมการเกษตร จึงมักกล่าวว่า คณะนี้เป็นจุดเริ่มต้น ของมหาวิทยาลัย ด้วยเป็นคณะที่เปิดสอนเบื้องต้นในสาขา “สามสัตว์กับสี่พืช” ซึ่งดั้งเดิมเข้าใจว่า “สามสัตว์” หมายถึง สาขาโคนมและโคเนื้อ สัตว์ปีก และการผลิตสุกร และ “สี่พืช” ได้แก่ สาขาพืชไร่ พืชสวนประดับ พืชผัก และไม้ผล (ซึ่งเป็น ที่มาของการที่ “ลูกแม่โจ้” จะสอบถามกันเองภายหลังจบ การศึกษาและได้พบเจอลูกแม่โจ้ด้วยกันว่า ตอนนั้นอยู่ “สาขา อะไร” ภายหลังจากสอบถามรุ่มกันเรียบร้อยแล้ว

ภายหลังจากต่อมา “สามสัตว์และสี่พืช” ดังกล่าว ได้เจริญ วิวัฒนาการอย่างน่าชื่นชม เมื่อมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้เติบโตขึ้น ตามลำดับเวลาและการเปลี่ยนแปลง จาก “สามสัตว์และ สี่พืช” ได้ขยายออกไปเป็นหลายคณะ หลายภาควิชา และเพิ่มเติมสาขามากขึ้นอย่างที่หลายคนเคยคาดเดาไว้ จากคณะผลิตกรรมการเกษตรเบื้องต้น ได้มีการปรับเปลี่ยน และแยกคณะหลายครั้ง ปัจจุบันในมหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงได้ บันทึกรับไว้ว่า คณะที่มีที่มาจากคณะผลิตกรรมการเกษตรใน เบื้องต้น ได้แก่ คณะผลิตกรรมการเกษตร (เน้นจัดการเรียน การสอนด้านพืช และใช้ชื่อเดิมของคณะ) คณะสัตวศาสตร์ และเทคโนโลยี (เน้นการจัดการเรียนการสอนด้านที่เกี่ยวข้อง กับสัตว์) คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม และ ยังรวมถึงวิทยาลัยพลังงานทดแทนอีกสถาบันหนึ่งด้วยนั่นเอง ซึ่งการขยายออกไปเป็นหลายคณะและการเพิ่มสาขาวิชา ให้หลากหลายดังกล่าวนี้อีกก็ยิ่งทำให้ทิศทางในการบริหารจัดการ การเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการเกษตรนั้น ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเป็นที่ยืนยันได้ว่า มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จะสามารถมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีความรู้ ความสามารถที่โดดเด่นในทางวิชาการเกษตรกรรมและ เทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่องสืบไป

ปลายเดือนตุลาคม 2557 เมื่อทางคณะผลิตกรรม การเกษตรได้จัด “กิจกรรมงาน 40 ปีคณะผลิตกรรมการเกษตร น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น ทำให้ภาพสะท้อนเรื่อง ความชัดเจนและความหลากหลายในการผลิตบัณฑิตและ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในทางเทคโนโลยีและวิชาการ เกษตรได้ชัดเจนและมีนัยที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เมื่อเห็นกิจกรรม ต่าง ๆ ภายใต้งานรอบ ๆ คณะผลิตกรรมการเกษตรใน ช่วงเวลาดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนของแปลงสาธิตทางการ เกษตร ที่ผู้เข้ามาเที่ยวชมงานจะได้รับทั้งความรู้และได้เห็น พัฒนาการของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการเกษตร โดยเฉพาะในด้านของการผลิตพืชเศรษฐกิจที่น่าสนใจ อาทิ การจัดการแปลงสาธิตการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ ณ แปลงสาธิต

หน้าอาคารกัจจกร บุญแปง แปลงสาธิตถั่วเหลือง แปลงสาธิต ข้าวโพดหวาน ณ ฟาร์มพืชไร่ แปลงสาธิตพืชผัก ณ ฟาร์มพืชผัก หน้าสาขาพืชผัก แปลงสาธิตพืชสวนประดับ หน้าสาขา พืชสวนประดับ แปลงสาธิตไม้ผล หน้าสาขาไม้ผล รวมถึงการ จัดโครงการเปิดบ้านวิชาการรับนักศึกษาเกษตร (Open House) และการเยี่ยมชมฐานเรียนรู้ทางการเกษตร (Field day) การเสวนาทางวิชาการ “เรื่องเกษตรอินทรีย์ สำคัญใหม่ ในระบบนิเวศวิทยา” และ “เรื่องโซนนิงการเกษตรและฟาร์ม อัจฉริยะ (Smart Farm) นอกจากนี้ ยังมีการจัดโครงการ บริการวิชาการทั้งในส่วนของคณะผลิตกรรมการเกษตรเอง และส่วนของคณะอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เคยเป็น ภาควิชาหนึ่งของคณะผลิตกรรมการเกษตร ได้แก่ โครงการ บริการวิเคราะห์ศัตรูพืช หน้าตึกพืชศาสตร์และเทคโนโลยี (อาคารเพิ่มพูน) โครงการบริการวิเคราะห์ดิน ณ อาคาร ทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อม โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ อบรมหมอดันไม้ (40 ปี คณะผลิตกรรมการเกษตร เชี่ยวซ่อมได้) ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และคณะผลิตกรรมการเกษตร และโครงการการให้บริการตรวจสุขภาพพร้อมฉีดวัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่สัตว์เลี้ยง ณ อาคารทรัพยากรดิน และสิ่งแวดล้อม

ในส่วนของการเผยแพร่ความรู้ความก้าวหน้าทาง วิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรที่มีการถ่ายทอดแก่ชุมชน ที่น่าสนใจ คณะผลิตกรรมการเกษตรยังได้จัดให้มีการอบรม “การเพาะเห็ดทำเงิน” ณ ฐานเรียนรู้การเพาะเห็ดสาขาสวน พืชผัก การอบรม “การเพาะเห็ดโคนน้อย” ณ ฐานเรียนรู้การเพาะเห็ด ภาควิชาอารักขาพืช และการอบรม “การจัดการอุณหภูมิ แบบ ประณีตเพื่อคุณภาพ” ที่สาขาไม้ผล คณะผลิตกรรมการเกษตร ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมอบรมเป็นจำนวนมาก

ในส่วนของการประกวดและแข่งขัน ยังมีการประกวด แข่งขันที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการเกษตรและผลผลิต ที่น่าสนใจ อาทิ การประกวดวาดภาพกล้วยไม้ การประกวด จัดสวนถาด การประกวดกล้วยไม้ การประกวดการขันของ ไก่ตั้ง การแข่งขันโคมไพลอดหัวง การแข่งขันชมภวยรวมใจ 40 ปี คณะผลิตกรรมการเกษตร และการแข่งขันการ บันจักรยานแรลลี่ ณ สำนักฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้

(ฟาร์มบ้านโป่ง 907 ไร่) ให้ผู้เที่ยวชมงานได้เข้าร่วม การประกวดแข่งขัน ได้ร่วมรับชมและร่วมลุ้นไปกับผล การประกวดการแข่งขันทูกระเทียมอีกด้วย

อนึ่ง ในงานเดียวกันนี้ยังได้จัดให้มีการแสดงผลงาน ศิษย์เก่า ณ อาคารกำจร บุญแปง และมีการออกร้านสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งรับผิดชอบการจัดงาน โดยเทศบาลเมืองแม่จัน การแสดงของศิลปินพื้นบ้าน ได้แก่ วิฑูรย์ ใจพรม เอ็ดดี้ ตลาดแตก ธวัช เมืองเถิน เทิดไท ชัยนิยม และการแสดงศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษาชมรมพีชศาสตร์ ละครหุ่นข่างพ็อน ไร่-หน้า รวมถึงการจัดฉายหนังกลางแปลง จอยักษ์ เรื่อง “พระนเรศวร ตอนยุทธหัตถี” และภาพยนตร์ เรื่อง “ทาสรักอสูร” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจในด้านการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น การสร้างความร่วมมือ กับหน่วยงาน ที่อยู่ใกล้เคียงในท้องถิ่นและศิลปินพื้นบ้าน เป็นอย่างดี

นอกจากนี้เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในหมู่น้อง-พี่ศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบันของคณะผลิตกรรมการเกษตร ในคืนวันเสาร์ ที่ 1 พฤศจิกายน 2557 คณะผลิตกรรมการเกษตรยังได้จัด งานเลี้ยงศิษย์เก่าของคณะฯ ในชื่องาน “สานสัมพันธ์น้องพี่ ชาวคณะผลิตฯ” ณ ลานจัตุรัสนานาชาติ ภายในมหาวิทยาลัย แม่จัน ซึ่งทำให้ศิษย์เก่าพี่น้องได้มาพบปะกันในช่วงเวลาที่ น่ายินดี ต่อการก้าวต่อไปในปีที่ 41 และปีต่อ ๆ ไปอย่างมั่นคง ของคณะผลิตกรรมการเกษตรนั่นเอง

หากมีคำถามว่า ในสายตาของคนนอกแล้ว ผู้เขียน และประชาชนทั่วไปอยากเห็นหรืออยากให้มีสิ่งใดเกิดขึ้น ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรของคณะที่เป็นต้นเค้า ของการผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางการเกษตรที่มีคุณภาพ อย่างคณะผลิตกรรมการเกษตรบ้าง ผู้เขียนเชื่อว่า บุคคล ภายนอกคณะทั้งบุคลากรและนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแม่จัน รวมถึงบุคคลภายนอก ทั้งในชุมชนรอบมหาวิทยาลัยแม่จัน และคนทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่และในประเทศไทย คงเฝ้า จับตามองการแสดงความสามารถก้าวหน้าในทางวิชาการเกษตรซึ่ง

เป็นรากฐานของสังคมไทยมาตั้งแต่แรกเริ่ม ทั้งยังเป็น หลักประกันการ “พออยู่พอกิน” และประกันความอึดท้อง ของผู้คน ทั้งนี้เพราะไม่ว่าสังคมและประเทศชาติจะเจริญ ก้าวหน้าหรือพัฒนาไปในทิศทางใดก็ตาม ประชาชนคนไทย โดยทั่วไป ยังคงต้องบริโภคผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะ ข้าวซึ่งเป็นอาหารหลัก และพืชผัก รวมถึงสัตว์เศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างราบรื่น ปรกติสุข และมีร่างกายแข็งแรง ที่จะขับเคลื่อนประเทศชาติให้ก้าวหน้าต่อไป ทั้งนี้ ผู้เขียน เชื่อว่า สิ่งที่คุณคณภายนอกคาดหวังต่อคณะผลิตกรรมการเกษตร และคณะอื่น ๆ ที่แตกแขนงออกไปจากคณะผลิตกรรมการเกษตรที่เป็นต้นเค้า น่าจะได้แก่การเป็นผู้นำในการถ่ายทอด เทคโนโลยีที่เกิดจากการศึกษา ค้นคว้า ทดลองและวิจัยผลผลิต ทางการเกษตร ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่มีขั้นตอนและกระบวนการ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและการเพิ่มผลผลิตทางการ เกษตรอย่างยั่งยืนให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจต่อไป

มากยิ่งขึ้น การเข้าถึงอย่างใกล้ชิดต่อแหล่งข้อมูล เชิงเทคโนโลยีการเกษตรในประเทศ และการติดตามการ พัฒนาทางการเกษตรในทุก ๆ ด้าน ก็ยิ่งน่าจะเป็นความ คาดหวังสูงสุดของคนทั่วไป ที่มองว่า คณะผลิตกรรมการเกษตร จะไม่ “ตกเทรนด์” และจะเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยี การเกษตรอย่างแท้จริง ในห้วงช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน ประเทศชาติ จากสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ก่อนที่ผู้คนในประเทศนี้จะย้อนกลับมามองตนเอง และกลับคืน สู่ภาวะการพึ่งพาตัวเองภายใต้การบริโภคพืชผลและผลผลิต ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นหลักประกัน “ความอึดท้อง แบบพออยู่พอกิน” อย่างก้าวหน้า โดยพึ่งพาธรรมชาติ อย่างมีหลักการ และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ อย่างแท้จริงนั่นเอง

